

ὅποιον κάμνουν οἱ ἐρευνηταὶ τῶν Σιλωναίων διατάξεων πρὸς τὴν διάταξιν τὴν μνημονομένην ὑπὸ τοῦ Συριανοῦ καὶ τοῦ Κύρου, καθ' ἣν ἀπηγορεύετο εἰς τὸν ἐπιτροπον ἢ τὸν υἱὸν αὐτοῦ νὰ νυμφευθοῦν τὴν ἐπιτροπευομένην γυναῖκα. Ὁ σ. ἀνεύρισκει ἐτέρους δύο συγγραφεῖς, τὸν Μαρκελλῖνον καὶ τὸν Ἀνώνυμον, λέγοντας τὰ αὐτὰ πρὸς τὸν Συριανὸν καὶ Κύρον, ἀλλὰ προσθέτει ὅτι πάντες οὗτοι ἀναφέρονται εἰς διατάξεις ἀσχετοὺς πρὸς τὰς τοῦ Σόλωνος. Διότι ὁ παρ' αὐτοῖς θεσμὸς τῆς ἐπιτροπείας γυναικὸς εἶναι μεταγενέστερος ἀναγόμενος εἰς τὸ Ρωμαϊκὸν δίκαιον, ἀφοῦ εἰς τὸ ἀττικὸν δὲν ὑπάρχει ἐπιτροπεία γυναικὸς, ἀλλὰ κυριεΐα. Ἡ μοναδικὴ μνεία ἐπιτροπείας παρὰ τῷ Ἰσαίῳ VI. 13 ἀπεκρούσθη διὰ λογικῆς ἀναλύσεως ὑπὸ τοῦ σ. εἰς σ. 54—55. Ἐπομένως αἱ διατάξεις τοῦ Συριανοῦ, Κύρου, Μαρκελλίνου καὶ Ἀνωνόμου, αἵτινες κακῶς συνεσχετίσθησαν πρὸς τὰς Σολωνεῖους καὶ παρεπλάνησαν ἐνδεχομένως τοὺς ἐρμηνευτάς, ἀπηχοῦν ἀντιλήψεις Ῥωμαϊκοῦ δικαίου καὶ εἰδικώτερον τοῦ Συγκλητικοῦ δόγματος τοῦ ψηφισθέντος ἐπὶ Μ. Αὐρηλίου καὶ Κομμόδου, ὡς ἀναφέρεται εἰς τοὺς Πανδέκτας 23. 2. 59.

Ὁ σ. πρὸς διευκρίνησιν τῆς ἀναλύσεώς του καὶ τῶν παρατιθεμένων περιπτώσεων παραθέτει 19 γενεαλογικὰ δένδρα ἐκ τῆς ἀττικῆς προσωπογραφίας (σελ. 115—135). Εἰς τὸ τέλος παρατίθενται πίνακες τῶν ἐρευνηθέντων χωρίων ἐξ ἐπιγραφῶν, ἀρχαίων συγγραφέων, νομικῶν πηγῶν καὶ παπύρων καὶ πίνακες κυρίων ὀνομάτων.

Ἡ ἐργασία αὕτη χαρακτηρίζεται διὰ τὴν μεθοδικότητα, συστηματικότητα καὶ πληρότητα τῆς, δεῖγμα δὲ τῆς ἐπιμελείας, μὲ τὴν ὁποίαν διενηργήθη, ἀποτελοῦν καὶ αἱ 217 παραπομπαὶ εἰς ἀρχαῖα κείμενα, εἰς πηγὰς τοῦ Ῥωμαϊκοῦ καὶ Βυζαντινοῦ δικαίου καὶ εἰς ἔργα μελετητῶν. Τῆς μελέτης παρέχεται εὐρεΐα ἐξ 25 σελίδων περιλήψεως εἰς τὴν Ἀγγλικὴν παρατιθεμένην εἰς τὸ τέλος τοῦ βιβλίου.

ΠΑΝ. Κ. ΓΕΩΡΓΟΥΝΤΖΟΣ

* *

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑΣ Π. ΖΕΡΒΟΥ, **Εἰσαγωγή εἰς τὴν μελέτην τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Ποιήσεως**, ἐκδόσεις Α. Καραβία, Ἀθήναι 1974, σχ. 8 μ. σ. 210.

Ἡ συγγραφεὺς, ἐκ τῶν παλαιότερων μελῶν τῆς Ἑταιρείας Ἑλλήνων Φιλολόγων, φρονοῦσα ὅτι ἡ ἐμπεριστατωμένη διδασκαλία τῆς ποιήσεως ὄφειλε νὰ κατέχη τὴν πρώτην θέσιν εἰς τὴν διδασκαλίαν τῶν Ἀρχαίων Ἑλληνικῶν, ὠρμήθη εἰς τὴν συγγραφὴν τῆς παρούσης μελέτης, ἵνα οὕτω δοθῇ εἰς πάντα φιλαναγνώστην ἢ εἰκὼν τῆς ποιήσεως ἐν τῷ συνόλῳ τῆς. Εἰς τὴν εἰσαγωγὴν ἐκτίθεται ἡ ἀντίληψις περὶ ποιήσεως τῶν ἀρχαίων συγγραφέων, ἀλλὰ καὶ τῶν νεωτέρων καὶ περιγράφεται ἡ ἐπίδρασις τῆς ἐπὶ τὸν ἄνθρωπον, ἐξαιρομένης καὶ τῆς διαπιστώσεως ὅτι ἡ ποίησις ἀπέτέλεσε τὸν κυριώτατον δεσμὸν μεταξύ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων. Ἀκολούθως ἐκτίθεται ἡ θέσις τῆς ποιήσεως μεταξύ τῶν Καλῶν Τεχνῶν καὶ ἡ συνάφεια τῆς ποιήσεως μὲ τὴν Μουσικὴν καὶ τὰ μουσικὰ ὄργανα, καθὼς καὶ αἱ προσπάθειαι ἱεραρχήσεως τῶν Καλῶν Τεχνῶν ὑπὸ τῶν παλαιῶν καὶ τῶν νεωτέρων ποιητῶν, φιλοσόφων καὶ μουσικῶν. Ἐἶτα εἰς ἓνα ὠραῖον κεφάλαιον ἐκτίθεται ἡ οὐσία τῆς ποιήσεως ὡς τὴν ἀντελήφθησαν καὶ τὴν περιέγραψαν οἱ κυριώτεροι τῶν πνευματικῶν δημιουργῶν ἀπὸ τῆς παλαιστάτης ἀρχαιότητος διὰ μέσου ὄλων τῶν αἰώνων μέχρι τῶν σημερινῶν χρόνων. Ἐδῶ ὑπάρχουν ὠραῖοι χαρακτηρισμοὶ

τῆς ποιήσεως ὡς καλλιτεχνικῆς δημιουργίας ὑπὸ διαφόρους ἐπόψεις, ὡς λ.χ. τοῦ Πλωτίνου, ὅτι ὁ καλλιτέχνης ἀναπαράγει ὄχι τὸ ὁμοίωμα τῆς ἰδέας, ἀλλὰ αὐτὴν τὴν ἰδέαν ἢ τοῦ Ἐγγέλου, ὅτι τέχνη εἶναι ἡ αἰσθητὴ παράστασις τῆς ἰδέας ἢ τοῦ Τολστόϊ, ὅτι ἡ τέχνη εἶναι μέσον συνδέον τὸν ἄνθρωπον πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν ἠθικὸν νόμον. Μετὰ ταῦτα ἐκτίθενται τὰ εἶδη τῆς ποιήσεως καὶ ἡ ἱστορικὴ των γένεσις, ἡ προομηρικὴ, τὰ Ἔπη καὶ ἡ περὶ αὐτῶν κρίσις ἀνὰ τοὺς αἰῶνας. Οἱ μετὰ τὸν Ὀμηρον ποιηταί, τὸ διδακτικὸν ἔπος, τὸ φιλοσοφικὸν ἔπος, ἡ λυρική ποίησις, τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς, τὰ εἶδη τῆς, ἡ μορφή των, τὰ χαρακτηριστικὰ των καὶ πάντα τὰ ἀφορῶντα εἰς αὐτὰ στοιχεῖα τῆς τέχνης. Ἀνάλυσις τινῶν ἐκ τῶν 27 εἰδῶν τῆς Λυρικῆς, ἅτινα διακρίνει ὁ Πρόκλος. Προσωπικὴ λυρική ποίησις καὶ τὸ διάφορον πρὸς αὐτὴν εἶδος τῆς χορικῆς ποιήσεως.

Εἰς ἕκαστον τῶν ἀναλυομένων καὶ περιγραφομένων εἰδῶν τῆς ποιήσεως παρατίθενται ἄφθονα δείγματα ἐκλεκτῶν στίχων ἐκ τῶν ἀντιπροσωπευτικωτέρων ἐκάστου εἶδους ποιητῶν ἐν τε τῷ πρωτοτύπῳ καὶ ἐν μεταφράσει δοκίμων ποιητῶν ἢ καὶ τῆς ἰδίας τῆς συγγραφέως. Εἶναι τόσον πλοῦσια τὰ δείγματα ἐκλεκτῆς ποιήσεως τῶν ἐκλεκτοτέρων ποιητῶν, ὥστε τὸ βιβλίον θὰ ἠδύνατο νὰ χαρακτηρισθῇ καὶ ὡς ἐν λαμπρῶν ἀνθολόγιον ὄλων τῶν εἰδῶν τῆς ἀθανάτου προγονικῆς ποιήσεως ὑπομνηματισμένον μὲ τὰς ἀναγκαίαις πληροφορίας περὶ τῆς φύσεως ἐκάστου ποιητικοῦ εἶδους, τῆς γενέσεως αὐτοῦ, τοῦ χαρακτηρισμοῦ του καὶ τοῦ τρόπου τῆς ἀναπτύξεώς του εἰς τὸ ἀνάλογον περιβάλλον καὶ τὰς καταλλήλους περιστάσεις κατὰ τόπον καὶ κατὰ χρόνον. Ἀκρίβεια πληροφοριῶν, ἐπιμέλεια συλλογῆς καὶ καλαισθησία ἐπιλογῆς εἶναι τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ καλοῦ αὐτοῦ βιβλίου.

ΠΑΝ. Κ. ΓΕΩΡΓΟΥΝΤΖΟΣ

* * *

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΕΥΑΓΓ. ΚΑΝΑΡΑΚΗ, Ἡ φωνητικὴ παρεμβολὴ τῆς νέας ἑλληνικῆς; κατὰ τὸ ἀγγλιστὶ γράφειν. Διατριβὴ ἐπὶ διδακτορίᾳ. Ἀθήναι, 1974, σελ. 232 καὶ 5 πίνακες ἐκτὸς κειμένου.

Ἡ σύγκρισις δύο γλωσσῶν προάγεται κατὰ πολὺ διὰ τῆς παρατηρήσεως καὶ ἐν συνεχείᾳ μελέτης καὶ ἐρμηνείας τῶν σφαλμάτων (περὶ τὴν σύνταξιν, τὴν μορφολογίαν, τὴν προφορὰν καὶ τὴν ὑφολογίαν) τῶν λαλούντων αὐτάς. Ἡ τοιαύτη μάλιστα μελέτη καὶ ἀνάλυσις τῶν σφαλμάτων διαγράφει κατὰ τινὰ τρόπον τὴν μελλοντικὴν μορφήν τοῦ ὑπὸ ἐξέταξιν ἰδιώματος, ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον αἱ διαπιστούμεναι ἀποκλίσεις ἀπὸ τοῦ σημερινοῦ γλωσσικοῦ κανόνος λάβουν καθολικότητα καὶ ἐπικρατήσουν εἰς τὴν χρῆσιν τῶν μελῶν τῆς γλωσσικῆς κοινότητος. Εἶναι ὡσαύτως λίαν ὠφέλιμος ἀπὸ πρακτικῆς ἀπόψεως: τὰ συμπεράσματα τῆς ἐρεῦνης δύνανται νὰ ἐφαρμοσθοῦν πρὸς καλυτέραν διδασκαλίαν καὶ ἀρτιωτέραν ἐκμάθησιν τῆς ξένης γλώσσης. Ἡ νέα ἑλληνικὴ γλῶσσα οὐδέποτε εἶχε μελετηθῆ ἐπιστημονικῶς ἐν συγκρίσει πρὸς ἄλλην σύγχρονον γλῶσσαν καὶ ἡ ὑπὸ τὸν ἀνωτέρω τίτλον διδακτορικὴ διατριβὴ τοῦ κ. Γ. Καναράκη ἀποτελεῖ τὸν πρῶτον καὶ ἀριστον καρπὸν τῆς ἐφαρμογῆς τῆς συγκριτικῆς μεθόδου εἰς τὴν περιγραφὴν καὶ μελέτην τῆς γλώσσης μας ἐν ἀναφορᾷ πρὸς ξένην γλῶσσαν.

Τῆς ἑλληνικῆς ὡς πρὸς τὴν ἀγγλικὴν ὑπῆρχον μέχρι τοῦδε μελέται μόνον ἐν τῇ συμβιώσει τῶν δύο τούτων γλωσσικῶν ὀργάνων ἐν ταῖς Ἑνωμέναις Πολιτείαις τῆς Ἀμερικῆς. Ὁ κ. Καναράκης ἐξετάζει τὴν ἑλληνικὴν ὡς πρὸς τὴν βρεττανικὴν